

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 351/08-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť B. A., K., Č., zastúpenej advokátom JUDr. V. K., Advokátska kancelária, M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/00, Dnot 363/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2008 doručená sťažnosť B. A., K., Č. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného

v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 2085/00, Dnot 363/00.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla: *„Porušovateľ základného práva (okresný súd; pozn.) vo veci prejednávania dedičstva po poručiteľovi..., prostredníctvom súdneho komisára... začal dedičské konanie o novoobjavenom majetku v r. 2000 pod sp. zn.: D 2085/2000, Dnot 363/2000, a uvedené dedičské konanie doteraz nebolo právoplatne skončené. Uvedeného dedičského konania som účastníčkou ako dedič. Počas tohto osemročného obdobia som sa neustále stretávala s tým, že porušovateľ základného práva vydával nesprávne uznesenia o prejednaní dedičstva, ktoré odvolací súd vždy zrušil a vec vrátil porušovateľovi na ďalšie konanie. Mám zato, že porušovateľ základného práva porušil moje základné práva a slobody...“*

Podľa sťažovateľky postupom okresného súdu dochádza k úplne zbytočným priet'ahom v dedičskom konaní, v dôsledku čoho sťažovateľka nemôže užívať majetok, ktorý je predmetom dedičstva (pozemky v urbáriate, ktorý vyplácal podiely v neoprávnenej výške inej osobe).

S ohľadom na uvedené bol podľa sťažovateľky *«porušený aj čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a to najmä v nadväznosti na logický výklad vety „Dedenie sa zaručuje“ (aj vzhľadom na ust. čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – konanie a rozhodnutie porušovateľa porušilo moje právo na ochranu majetku a moje právo na pokojné užívanie majetku ako fyzickej osoby – vlastníka, t. j. dediča poručiteľa, vzhľadom na znenie ust. § 460 Občianskeho zákonníka v aktuálnom znení – „Dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa“).*

Proti uvedenému konaniu porušovateľa základných práv som sa snažila brániť aj sťažnosťou na predsedu Okresného súdu.»

Sťažovateľka vzhľadom na uvedené navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd svojím konaním vo veci vedenej pod sp. zn. D 2085/00, Dnot 363/00 porušil jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej

právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu vo veci konať a priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. K namietaným priet'ahom v konaní okresného súdu

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť nie je prípustná, ak s'ťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je s'ťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie s'ťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak s'ťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka podala 9. júna 2008 s'ťažnosť na priet'ahy predsedovi okresného súdu, v ktorej inter cetera uviedla: „... *podávam s'ťažnosť na*

prieťahy v konaní, nakoľko mám zato, že osemročné konanie, ktoré doteraz neskončilo právoplatným rozhodnutím, porušuje moje základné práva a slobody. Žiadam o urýchlené vybavenie.“

Ústavný súd opakovane vyslovil, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prieťahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

Ústavný súd navyše pripomína, že v konaní o dedičstve, ktoré je predmetom aj tohto konania, práve pre prípad zbytočných priesťahov dáva zákon (§ 175zb ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok) k dispozícii súdu aj osobitný druh účinného prostriedku nápravy, ktorým je právo súdu odňať vec poverenému notárovi (ako súdnemu komisárovi), ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné priesťahy, a iniciovať výkon tohoto opatrenia môže nepochybné aj účastník konania.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu 9. júna 2008, t. j. v krátkom čase pred doručením sťažnosti ústavnému súdu 12. júna 2008 (sťažnosť bola napísaná 13. mája 2008, t. j. ešte pred podaním sťažnosti predsedovi okresného súdu, pozn.), sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda

okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Základným ústavným predpokladom podľa citovaného článku ústavy vzniku právomoci ústavného súdu na konanie o s'ťažnostiach je to, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd, pričom iným súdom podľa tohto článku ústavy sa rozumie súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať s'ťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávnych princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti dopĺňať či nahrádzať právne závery všeobecných súdov bez toho, aby o nich tieto rozhodli. Právomoc občianskoprávneho súdu rozhodovať o dedičstve, ktorá vyplýva z čl. 142 ods. 1 ústavy a § 175a a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, nemožno nahradiť alebo v nej pokračovať uplatnením práva na ochranu tohto práva v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti z dôvodu nedostatku právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2008